

રાવણ સાથ અંગદ વિષ્ણી.

(એક ગાયનરૂપી નાટક.)

રચાને પ્રસિદ્ધ કરનાર.

જયશંકર આણંદજી જીની.

સત્યાયા બંદરની સં ગુરુ નિશાળનો મુખ્ય શિક્ષક.

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર.

શેઠ ગોવિંદજી વી. નાનજી.

જુનાગઢ બુકસેલર.

અમદાવાદમાં.

મામાની હવેલીમાં આ બુનાઇટેડ પ્રીંટ આને

બં એં કંપની "લિમિટેડ"ના પ્રેસમાં

રણછોડલાલ ગંગારામે છાપ્યું

સંવત ૧૯૩૮

સન ૧૯૮૨

કિંમત દોઢ આનો.

આ પુસ્તક સંબંધી સર્વે હક છપાવનારે પોતાના

સ્વાધીનમાં રાખેલા છે.

દોહરો.

નાંગો વિરલા લોક આ, અંગદવિષ્ટી સાર;
રાવણ માન્યો નહીં તદા, રામે માયો કાર.

૧૭૪૫

અર્પણપત્ર

આજમ મહેરબાન નેકનામદાર ગરીબ પ્રતિપાળ

નૃહસિંહપ્રસાદ હરીપ્રસાદ સંસ્થાન જુનાગઢ

“આપ અરા સ્વદેશભિમાની તેમજ

વખતે વખત વિદ્વાન અગત્ય, મન,

અને ધનથી આસરો આપી તમારો

અનહદ દયા વાપર્યા કરોછો તેથી

આ નવીન ગાયનોથી ભરપૂર

ઓપેરો પ્રીતિપૂર્વક આપ-

નેજ અર્પણ કરુંછું

તે ધીકારશો.”

હુંછું તમારો આત્માકિન મોહારી

શેઠ. ગોવિંદજી વી. નાનજી.

બ્રહ્મસેવક

રાવણ સાથ અંગદ વિષ્ણી.

(એક ગાયન રૂપી નાટક.)

(સ્થળ નાટકનો. મુંદરમેળ)

નટી—(અચરની રત્નિ.) હરિગીત હંદ.

ઓ હથડું આ દીશ મબનાટક કરું મુજ મનમતિ;
તુજ દાશીદીન શેવકગણો, દુઃખ કાઢો રાખો નહીં રતિ;
હું આજ કાર્ય સુધારવા, બનિ બારણે આવી અદા;
ગણિ દાશીદીન પ્રતિદીન, મમ સુખ સંપત્તિ આપો સદા.

શાર્દૂલ વિક્ષિપિત હંદ.

રે સર્વોપરિ અષ્ટ સૌ બાપી હથ કલ્યાણકારી પ્રભુ;
દાશી દીનપર મેહર રાજ્યે અતિસે સદા હું નભું.
મુજમાં પાપ અતિ બર્યે, તેતો ઉમંગે તમે કાપળે,
દાશીને થઈ સાય, X નાટક કરવાને મતિ આપળે.

(અરે લાલદેવ હથતરફ જઈદઆ) રાગ.

અરે પ્રભુ વિનંતી કરુંહું હું આ;

નમી હસ્ત જોડી બળુંહું સદા.

વાડરૂપ સૃષ્ટી કરી આ બત્રી;

તેમાં હું સદા તારાગુણ ગાઈ વળી.

સરસ્વતિ માતા સિદ્ધ સાધ્ય યાઓ;

પ્રિતે પુત્રી જાણી તેની વારે ધાઓ;

શબા સર્વેને કરુંહું હું પ્રણામ;

વિનંતી ધરીલ્યો સહુ ચિત્ત આમ.

પ્રભુની જિહ્વાનળી કુંધું હું કામ;
જેશંકર બની તણાઉં સલામ.

રાગ ઇંદ્રસબાનો. x

સરસ્વતી દીજે મતિ, મમ માત સારદા;
બારતે વિદારતી, તું ગુણ અપારદા.
વેદ વ્યાસ કાળીદાસ, બકત પ્યારદા;
રચ્યાં પુરાણ બારતાદિ, ગ્રંથ અપારદા.
સુર શતક ગનંતકુમાર, મુની નારદા;
“સન્યપકાશ” પાવને તું. રહે સદાયદા.
કહે કાયાણ રહે જ્ઞાન, આપ સારદા;
સુર ગુર મુખ જપે નામ, આપનું સદા.

પડદો.

(નવચંદ્ર)

પ્રવેશ ૧ લો.

(સ્થળ કપિસેના સમિત રામલક્ષ્મણ રામુદ્ગતીર ખીરાજલા છે.)
રામ—(લક્ષ્મણને.) ઇંદ્રસબાનો રાગ.*

કનિષ્ઠ બ્રાહ્મ લક્ષ્મણ આજે, પુજને કુંધું વચંત;
કૃષ્ણ રાવણે સિતા લીધી, તેયિ કુઝી મુગ્ધમંત.

લક્ષ્મણ—(રામને.) ઇંદ્રસબાનો રાગ.

અરે મારા જોષ્ઠભાવ, રાવણના શા બાર;
એક પલકમાં રોળીનાખું રાવણને આઠાર.

અંગદ—(રામને.) ઇંદ્રસબાનો રાગ.

x ત્રવાડી. કલ્યાણજી રતનજી કર્ણી. *રાગજીતો સાગયે એ
રાગમાં આમાની બધી ઇંદ્રસબાનાલગી.

જે. આ. બની.

પાટુમારી પહાડ ધુળવે, બાંગે આ બ્રહ્માંડ;
રામુદ્રને બલિઓ નાખે, એવો આ હનુમાન.

હનુમાન—(રામને.) રાગ સોરઠ.†

આત્મા આપો મારા રામજી, કરવા રાવણ કેદ;
કુંભકર્ણ ઇંદ્રજીતનો, જમને હું કરું છેદ. આત્મા.
પડદે.

પ્રવેશ ર જો.

(મયજ લંકામાં રાવણની રાજસભા.)

રાવણ—(ઇંદ્રજીતને.) મારાસમ બેસોને બાજા એ રાગ.

મારા ઇંદ્રજીત તું પુત્ર પ્યારા;
કરો દુશ્મનને પ્રીતે પૂરા—મારા.
આવી રામ સાગર તટખેડી;
હાંસે પુદ્ગ કરવા જઈ બિટો—મારા.

ઇંદ્રજીત—(રાવણને.) મહાલે પધારો મહારાજ એ રાગ.

મારે બાહુબળે કરું પુદ્ગ, રે હવે આ મારે બાહુ.
વેગે જોડાવી દર્ઝ નિજ સુદ, રે હવે આ મારે બાહુ.
સાખી.

કરમાં ચિંતા કાંઈ તું, હું રોજીશ એ રામ;
સપ્ત કટકા કરીનાખું, કેવું હું કરું જીતે કામ. રે હવે આ.

દુશાનન—(રાવણને.) રાગ સોરઠ.

સુણ રાવણરૂડા રાજવી, કહુંહું સત્યવચન;
રામનું કામ કરી પછી, ખાવું પાણીને અંન. સુણ.

સુગ્રિવ સરખા શૂરાવસે, હનુમંતછે વીર;

કપિ સર્વેના ચૂગકરૂં, રામને કાઢુ નીર. સુણ.

પ્રહસ્થ—(દુશાનનને.) ઇંદ્રસગાનો રાગ.

દુશાનન શૂરા સાખાશી, એમ પ્રટેછે આજ;

મારીનાખી રામકપિને, મૂખે કરશું રાજ.

(આવી રામની નિંદા સાંભળી સખામાંથી વિભિષણ બોલ્યો.)

વિભિષણ—(રાવણને.) અહાપૂરી ખીલીછથી ચંદ્ર એ રાગ.

અરે મુજબાઈ સુણો ખારા, પાત આ જોગ કહું તારા.

હતો તું આપ નિચે જ્યારે, દયાર્થી રામે કાઢ્યો ખારે. X અરે.

માટે તું મુજ વચનધરે મંત, સિતાને આપ થઈ ઉમંગ;

મળ્યાછે દુષ્ટમિત્ર તારા, તેવો હવે બન્યા તારામારા. ૧ અરે.

ઇંદ્રજીત—(વિભિષણને.) ઇંદ્રસગાનો રાગ.

અરે વિભિષણ એ શું બોલ્યો, વિચારીને વદવાણ.

શું કરૂંને રાજબંધુજો, નહીંતો કાઢું પ્રાણ.

જનજન જન વિભિષણ વંદુજો, હોસે તારે ઘે;

જીવતો મૂકીએ જાણી જોઈને, નહીંતો હણીએ ડેર.

દુશાનન—(રાવણને.) કરુણાનિધાન હય. એ રાગ.

અરે રાખબંધુ તારો કરે રામપક્ષ.

આખણું ભુંડું ધરિછને કરે રામઅક્ષ. અરે.

કાઢી મુઝો બહાર આ તમારો બાહનજ.

હુકમ રાવણ હોય તારો તો કરૂં બક્ષે. અરે.

વિભિષણ—(સખાને.) રાગ ઉપરનો.

અરે દુષ્ટ દૈત્ય તમે મરાયો ન બુધ;

લંકાધિપતિને ખાંધી, ઉતારો ન કૃપ. અરે.
 ત્રિપાલાજીથી રહે, સમુદ્રને મરજાવ.
 રાયને પ્રધાન રાજે, એવાતો એકાદ. અરે.
 લંકાના બુપતિ બાણું, છેલ્લું હું વચન;
 નિશ્ચે રાજ ખોઈ બેશી, જોજે રખડવન. અરે.

રાવણુ—(વિભિષણને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
 હાજર હાજર હાજરકો' છે, ખાંધો આ મુજ ભાત;
 જાજ રામતણિ પક્ષેયા, જો પછિ મારા હાથ.
 બાઈ સગો મારો તું દિશે, નહીંતો માંડે ખર;
 દયા આવેછે તને નિહાળી, જા મૂકીને શહેર.

વિભિષણુ—(રાવણને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
 રાણી જેવા તું દિશેછે, શું મારે મુજ માર;
 એક ટુંકમાં ટુંકી આપું. જડે નહીં તત્તવાર.

(રાવણુ વિભિષણને પાટુ મારેછે તેટલા માંતેની માતાજી આવી મૂકાવેછે.)

માતાજી—(વિભિષણને.) રાગ ઉપરનો.
 અરે મારા વાળાવિરા, વિચારીને બોલ;
 રામકને જાજને રાવણનો, અંતર પડશે ખોલ.

રાવણુ—(માતાજીને) રાગ ઉપરનો.
 માતામારી તું માનીતી, સમજી મૂકું આજ;
 કે'જે તારા રામકને જાજ, બલે લાલચે રાજ.

માતાજી—(વિભિષણને.) તોટક છંદ.
 મુજ પૂત્ર વિભિષણમાન કહ્યું, નકિજાણ હવે નિજરાજ મયું;
 મમ પ્રાણતણો પ્રતિપાત્રન તું, પ્રમુખ મરણે તુજને કહું હું.
 તુજ હાથગૃહી શરણે ધરસે, તુજને અહિ રાવણુ આ હણસે;

સુખહૃદયું મુખથી કહુંજી, પણ રામતણા સુખજી ગુણગા.
વિભિષણ—(માતાજીને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.

મનમાં દિલગીર થામાં માતા, ધિરજ ધરજે મન;
 મારા ગયા પછી પાછળથી, કરજેમાં આક્રંદ.

માતાજી—(વિભિષણને.) હસિતહંદ.

અરે આજ તું મૂળને તણ; કાજ જઈ કરો રામજી બજી.
 મન વિષે બહુ તર્ક થાયછે; અશુ આંખમાં આવી બાયછે.
 ખુશી રાખજે, રામજી રૂડા. વિદારજે નકિ વેરી ને કુડા.

રાવણ—(વિભિષણને.) ગજલ.

અરે ભ્રાત રામ ગરીમડો શું આવીને હહાંકરે;
 મુજ પુત્ર આ બળવાન પોદ્ધો દર્પાનિ સૌ થરથરે. અરે.
 હાંકાર કરી હું હાંકમારું, રામને ભૂમાં વિદાર;
 બ્રહ્માંડના કટકા કરુંતો, વાંદરા ત્યાં શું કરે? અરે.
 જા જલદી રામકને જઈ, તું કેજે આ સર્વે તહીં
 પછી આવજે સેના લઈ, અહંકાર મનમાં કાંધરે? અરે.

વિભિષણ—(માતાજીને.) પદ.

વંદન હું તુજને કરું આનંદ;
 છેવટના ચ કારી લે આ અંગ. વંદન.
 મારા વંદન પ્રાપ્તિ કેજે મુજ પતિને;
 કે'જે સાથે મારાં સર્વે ભુષણને. વંદન.
 મારું અડગ મુજ મો'લમાં નેછે;
 તેને પણ મારા પ્રિતેથી વંદનછે. વંદન.

માતાજી—(વિભિષણને.) રાગ ભરવી ગજલ.X

પ્યારા રામકને જાયે તું, મુજમન દુઃખીયું;

X મીઠી આંખડી મારીને—રાગ.

મુજ્જમન દુઃખીયુંરે, હવે કેમ સુખી હું રે. પ્યારા.
 વિભિષણ—(માતાજીને.) રાગ આશા તાલ દીપચંદી.
 જાઓમા જાઓમા તું આપ મહોલમાં;
 ખુશી થઇને આશિષ મને દ્યો. જાઓમા.
 રામકને હવે વસસું અમે જઈ;
 શું કરવા મન દુઃખ ધરીછો. જાઓમા.
 (માતાજી જાયછે.)

વિભિષણ—(રાવણને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
 અરે મારા પ્યારા ભાતુ આવું ન કરે કામ;
 આ હું આલ્યો મારે રરતે જ્યાં બેઠોછે રામ.
 પડદો. (જાયછે.)

પ્રવેશ ૩ જો.

(સ્થળ સમુદ્રકિનારે રામ કપિસેના સહીત ખીરાજેલાછે.)
 કપિ—(રામ આગળ આવીને) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
 મહારાજ રાવણની બંધુ વિભિષણછે જોહ;
 નામ આપનું રૂદીએ ધારી, શરણે આવ્યો તેહ.
 રામ—(સેનાને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
 દમો કરીને રાક્ષસ આવ્યો કરવા મુજથી પ્રીત;
 રે સુગરીવX અંગદ હનુમંતા, ચેતી ચાલો ચિત્ત.
 હનુમંત—(રામને.) ગુલચમનપરા બિહુવા છુપા. એ રાગ.
 હું ગયો લંકાજેવારે સિતા સુદ્ધ લેવા;
 તે વખતે વિભિષણે કરી મુજ સેવા.
 એ ખરો તમારો દાશ, પાસ તમ આવ્યો;

માટે હાંસે તમ ચર્ણ, તુર્ત બોજાવો.

રામ—(અંગદને.) ઈંદ્રસભાને રાગ.

અંગદ જ વેગે તું વેલો, વિભિષણની પાસ;

કર આલી અત્રે તું લાવે, એવીછે મુજ આશ.

અંગદ—(રામને.) રાગ ઉપરનો.

શિરવંદન તમ ચર્ણકરી હું આ ચાલ્યો તે પાસ.

વિભિષણને પકડી લાવું, હાંસેથી તમ પાસ.

પડદો.

(જાયછે.)

પ્રવેશ ૪ થો.

(સ્થળ. કપિસેના આગળ વિભિષણ રામની સ્તુતિ કરેછે.)

વિભિષણ—(કપિને.) શાર્દૂલ વિક્કિડિત છંદ.

સુંદર આપરવર પ કાપ પાપમારાં અતિ ને દિશ;

કિંચિત પામર પ્રાણી, નામસુણી આવ્યો તમારા વિષે.

હેકપિ હેકપિ હેકપિ તમ તણો, દાશાન હું દાશધું;

ક્યાં છે સુંદર સ્યામ ઠામ આપો હું જાવા તમોને નમું.

અંગદ—(વિભિષણને.) રાગ સોરઠ.

અરે વિભિષણ દૈત્યશું-તારે રામનું કામ?

જનન બાવે કર તેહનું, તેથી બોલાવે રામ. અરે.

વિભિષણ—(અંગદને.) પદરાગ કાફી.

કપિ મને રામ બતાવ; દારણ વનમાં રામ જપુંધું. કપિ.

જંગલમાં હું રખડી આવ્યો; કપિ રામ ધામ બતાવરે. દારણ.

(અંગદ વિભિષણને રામ આગળ તેડી જાયછે.)

પડદો.

પ્રવેશ ૫ મો.

(રચળ સમુદ્રતીરે રામ લક્ષ્મણનો મુકામ.)

વિભિષણ—(રામની સન્મુખ હાથ જોડી.)

અહાપૂરી ખીલીછથી ચંદા. રાગ

નમુંદું રામચંદ્ર નીરધાર, દાશની કરન્ને વેગ્ની વાર.

કરી રાવણ પ્રત્યે મેં વાત, તેતો કહું તમ પ્રત્યે શક્ષાત. નમું.

કહ્યું મેં સિતા આપને રામ, તેથી સરથે સઘળાં તુજ કામ.

મુણિનિજ પુત્ર આવ્યો મુજપાસ, મને કહે કરશું તારો નાશ. નમું.

પ્રતિ પ્રણમું જોડીને હાથ, રાવણે મારી મુજને લાત.

હવે હું આવ્યો તમારે થર્ણ, નકિ રાવણનું થાથે મર્ણ. નમું.

કહું તોપણ તમને હું વાત પ્રથમ વિષ્ટિ કરો તે સાથ.

પછી માને નહીં રાવણરાય, તો જતો પાડો તેની કાય. નમું.

દોહરો.

રાવણ માને નહીં કદિ, તો કરન્ને સંગ્રામ;

લંકાને રખડાવિને, લેજો સિતા રામ.

રામ—(સભાને.) હરિગીતછંદ.

હું સાથ સર્વે આ સમે, નીરાંતથી બેઠા અહીં;

પણ ફજ રાવણ પાસ વિષ્ટિ કોણ કરથે ત્યાં જઈ.

જેમ સભા પંડિતને જીતે, તે મુજબ યુક્તિ ત્યાં કરો;

વિષ્ટિ કરીને કોણ વેલો આવથે જીતી અરી.

હનુમંત—(રામને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.

વીર કાછવાળી વેગે જાજ, ગ્યાંછે રાવણ રાય;

સમજાવીને સિતાજાવું, નહીંતો પાડું કાય;

જંબુવાન.—(હનુમંતને.) રાગ ઉપરનો.

હું સમજાવી સિતાલાવું, બુદ્ધિનું છે કામ;
હનુમાન તું હાંક મારતાં, આપે ન સિતારામ.

રામ—(સભાને.) દોહરો.

બળથી કરવું નહીં કદિ, કળનું છે આ કામ;
એવો વિરલો કોણ છે, (જે) જાણે લંકા ગામ.

વિભિષણ—(રામને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ,
યોદ્ધો આ બળવંતો દિશે, વાળીનો જે તંત;
તેને વિષ્ટિ કરવા મૂકો, આણીને ઉમંગ.
બુદ્ધિમાં એના જેવો કોઈ, મળે નહીં આ ઠાર;
જઈ રાવણ સમજાવી લાવે, આ અંગદ હુશિયાર.

અંગદ—(રામને.) કરુણાનિધાન ધૃષ્ટ રાગ.
અરે રઘુસ્યામ કામ આ બતાવ્યું શું!
કામ ન આ મારા જેવું, જોદ્ધો મોટો હું. અરે.
પ્રભુ મને દીો રજતો, રાવણ કેદ કરે;
રંગમોલ રોળી નાખી, લંકામાં કરે. અરે.

રામ—(અંગદને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
જાણે વેલો તું લંકામાં, વાળી કેરા તંત;
વિષ્ટિ કરી રાવણને, વેલો કરજે અતિ પ્રસન્ન.
શામદામ સમજાવી જાણે, માને રાવણ રાજ;
આપે સિતા રાજી થઈને, તો તેને લઈ આવ.
અંતે માને નહીં જો રાવણ, તો કરજે વિખવાદ;
તુજને આવે મારવાતો મુજને કરજે વાદ.

અંગદ—(રામને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.
વંદન છે છેલ્લા મુજવંદન શ્રીકારો આ વાર;

વગે વલ્લે લંકા પોહ્યાંઓ, વીજી કરૂં નિરધાર.

(પડદાની બહાર આવેછે.)

પડદો.

પ્રવેશ ૬ ઠો.

(સ્થળ લંકામાં રાવણની સભામાં અંગદ આવેછે.)

દ્વારપાળ—(લોકીને.) ગજલ.

અરે ભાત આ કપિ કોણ આવે, હાથ ત્રાડ ઉપાડતો;
બામ્રો બાગો બાગો બાહ્યો, આ આવે પ્રાણી પછાડતો. અરે.

(લોકો નાસાનાસ કરેછે ત્યાં રાવણ સુત આવેછે.)

રાવણસુત—(પડદાની બહાર આવી અંગદને.) ઇંદ્રસભાનો રાગ.

અરે કપિ તું ક્યાં ચાલ્યો જન, ધરતો નથી મન બીક;

હું તન રાવણનો ખરો તો, હમણા છેડું શીથ.

ગદ—(રાવણસુતને.) રાગ ઉપરનો.

બાળક બોલ વિચારી વાણી, તજિ મનનો અંકાર;

મુજ માથે રઘુનાથ સ્વામી, તું શું મુજને માર?

રાવણસુત—(અંગદને.) રાગ ઉપરનો.

તપરવૈ તારો શું કરે મુજ હું લંકેશ કુમાર;

કપિ મન વિચાર કરી લે, નહોં તો કરૂં પ્રહાર.

અંગદ—(રાવણસુતને) રાગ ઉપરનો.

હે બાળક તુજ કાળ આવીઓ, હું જાણું આ વાર;

પગ ત્રાલીને ચીરી નાખીશ, યાજે તું તૈયાર.

(પગ ત્રાલી ચીરી નાખ્યો અને રાવણ-

ની સભામાં જઈ પુંડાસન કરી બેઠો.)

રાવણ—(વિશ્વમય થઈ દુશાનનને.) રાગ ઉપરનો.

અરે દુશાનન ઉભા થા તું, કો' છે આ બળવંત ;
મુજને મનમાં લાગે છે ને, અરે અરો હનુમંત.

ધંદ્રજીત—(રાવણને.) રાગ ઉપરનો.

બલું મળ્યું આ બક્ષ આપણે, સાંભળ રાવણ કાન ;
ને હનુમંતો એ હશે તો, મહા કંઈ ખુંગાણ.

અંગદ—(રાવણને.) રાગ ઉપરનો.

પરજન આવે તુજ મોદ્દામાં, દે નહીં આદરમાન ;

અરે રાવણ તું દિશેછે, મુરખતા પરમાણ.

(એમ કહી ઊં ઓઝડો.)

રાવણ—(હર્ષાનિ અંગદને.) રાગ ઉપરનો.

કોણે તુજને મોકલ્યોને, શું છે તારું નામ ;

માણસ છો કે વાંદર તું છે, શું અંગે છે કામ ?

અંગદ—(રાવણને.) રાગ ઉપરનો.

રે લંકાના રાજવી, મુજ નામ અંગદ આજ ;

હું શેવક છું રામનો ને, આવ્યો વિષ્ટી કાજ.

રાવણ—(અંગદને.) શાર્દૂલવિક્ષિપ્ત છંદ.

રે અંગદ અમ પાસ, આજ પછિ વિષ્ટિ નહીં લાવજે ;

કહી તારા ધનશ્યામને, જલદી સેતા લઈ આવજે.

શું હું બીકણ નામ ધારણ કરી, આપું સિતા રામને ?

મમ સેતા બળવાન, એમ કર્યે ધિકાર મુજ નામને.

અંગદ—(રાવણને.) ધંદ્રસભાનો રાગ.

ને જોયે તે આપે તુજને, મારો ને ધનશ્યામ ;

આપી દેને વેગે વેલો, સિતાને નિજ રામ.

રાવણ—(અંગદને.) સિતાજીતા બાર મહિનાનો રાગ.

જાજી વેલો અંગદ નિરમાલ્ય, મૂઠુંજી જીવતો ;
મારે માર ઈંદ્રજીત આજ, ફરી જોજો આવવો ?
મહા પોકો દુશાનન દેવ, અજીત તે આપતો ;
મારી કરે તને ચક્રચુર, નથી લાજ લોપતો.

અંગદ—(રાવણને.) ઈંદ્રગજાનો રાગ.

દુશાનન દુશાનન શું કર, દાગી રાખું તેહ ;
પુંછેથી બંધન બાંધીને, રોજી નાખું એહ.

દુશાનન—(અંગદને.) રાગ ઉપરનો.

રે અંગદ તું અંગ દુલાગી, મોટી કર માં વાત ;
આગી જા મુજ સાથે લડવા, તો જોડાવું હાથ.

રાવણ—(અંગદને.) દોહરો.

જા અંગદ કે' રામને, કરગરવે શું થાય ?

સિતાને નિરખો નહોં, જ્યાં મુખો છે રાગ.

અંગદ—(રાવણને.) તોટકે હંદ.

બહુ રાવણ તેં મદમાં મર્ચિને, અંતરે મુરલોકે કર્યા કપનો ;

અહિંહું મુજ આ સુખ સાચ ગદા, લઈને તુજ આજ ન મૂકુંડા.

ઈંદ્રજીત—(અંગદને.) ઈંદ્રગજાનો રાગ.

જીત્યા રાણા રાજની, ને જીત્યા મહા વાળવાન ;

પગની પાટુ મારો, બુકો કરે મહા તોફાન.

અંગદ—(રાવણને.) રાગ ઉરનો.

લંકાના મહા બુપતિ, આ છેલ્લું મુજ વચન ;

સિતાને તું આપી દેને, મનમાં ધરી ઉંમંગ.

તું જો સિતા નહોં આપેનો, થાયે જુરે કામ ;

લઈવાને લંકામાં લાવું, કંપ સાચ ધનશ્યામ.

રાવણુ—(અંગદને.)

૫૬.

તેડીને આવ જા રામ કપિ સાથ ;

અરે ન બર બળીઆથી બાથ. તેડીને.

તને જાવા દઇએ જાણી વાંદર વન ;

નહીંનો કટકા કરું હું સુણ મંત. તેડીને.

અંગદ—(રાવણુને.)

દોહરો.

જીવતો ના મુઝો મને, કર મુજથી સંગ્રામ ;

જોને યાચે શું હવે, તેડી લાવું રામ.

(અંગદ રામ આગળ જાયછે.)

૫૭૬.

પ્રવેશ ૭ મો.

(સ્થળ સમુદ્ર કિનારે રામ કપિ સેના સહિત ત્યાં અંગદ આવ્યો.)

અંગદ—(રામને.)

લાવણી.^૧

વિષ્ટી કરવા ગયો લંકામાં, હું રાવણુની પાસ—બેવાર

સિતા નહીં દેત કરત મુજ નાથ—વિષ્ટી.

જલદીથી તમ આગે આવ્યો, યર્ષ મનમાં નાજાથ—બેવાર

પાસ જર્ષ કરો લંકાનો નાથ. વિષ્ટી.

ઈંદ્રસભાનો રાગ.

દુઃશાનન ઉડીને આવ્યો, કરવા મારો નાથ ;

ગદા ગૃહી કર મધ્યે સુંદર, હું દોડીયો પાસ.

સિતા રાવણુ નહોં આપે તમ, યુદ્ધ કરો તે સાથ ;

રણમાં રોળી નાખો રાવણુ, અરેખરી કરું વાત.

રામ—(હનુમંતને.) કરૂણા નિધાન ઇશ—રાગ.

૧ મઠા દુઃખણા યર્ષ સુખણી આખાખાઈ આવાર. એરાગ.

હનુમંત હાંક મારી કપિને બોલાવ;

પવન પુત્ર હનુમંત સર્વકપિ હાવ.

હનુમંત.

હનુમંત—(રામને.)

પદ. ૧

લંકપુરીમાં ચાલો સિતાપતિ લંકપુરીમાં ચાલો;

જઈને રાવણ કુષ્ટ દૈત્યછે, વેગે જલદી મારો. સિતા.

સુગ્રીવને હું અંગદ વાળી, જાંબુવાન નિહાળો. સિતા.

સર્વ સેના મેં સજ કીધીછે, તમે ધનુષકર ગાલો. સિતા. ૧

રામ—(વિભીષણને.) ઈંદ્રસભાનો રાગ.

રે વિભીષણ વેગે ચાલો, રાવણ કેરી પામ;

હૃદયુદ્ધ નિજ સાથે કરીને, તેનો કરશું નાથ.

વિભીષણ—(રામને.) રાગ ઉપરનો.

ચાલો ચાલો વેગે ચાલો, લંકામાં નિરધાર;

ગદ લંકાનો ઘેરી લઈને, મારો નિજ કુમાર.

રામ—(કપિસેનાને.) રાગ ઓખાનો.

મારા કપિ સુણો હવે મંત, જઈને મારજો રાવણ તંત;

પછી મેધ નાદ કુંભકર્ણ, તેના માંમાં પેચી કરો મર્ણ.

કરજો લંકા તમે પાયમાલ, પછી રાવણ મારો ભુપાલ;

સુખે સિતા લઈને આવશું, પછે સ્વદેશમાં પરવરશું.

હનુમંત—(રામને.) રાગ મેવાડો.

હું રામ કરીશ લંકા નાથ, સિંધુઢોડી જઈ નિજ પાસ. હું.

લંકાને હું ફેંદી નાખું, રોજ રાવણ ભુપાળ;

ઈંદ્રજીતને ઉડાડી નાખું, બીજ દૈત્ય દાખું પાતાળ. હું.

૧ રાજ બાગમાં જઈએ, ચાલોરે બેની રાજ—એ રાગ.

રામ—(હનુમંતને) રાગ ઇંદ્રસખાનો.

મહા બળવંતા વિરા હેસે, કરજે એવું કામ;

જનદી જઈ લંકા પહોંચીને, કરજે ત્યાં સંગ્રામ.

પડશે.

(સર્વે જાયછે.)

દોહરો.

સાત અંક પૂરણ કરી, મેલ્યા સન્નન પાસ;

હથર પ્રીત અપારથી, પૂરી સન્નન આશ.

સર્વે એકટરો મળી ગાયેછે.

સખી પડવે તે પંથે ચાલ્યારે. એ રાગ.

હથર આપની પૂર્ણ પ્રિતિથીરે;

સુખ નાટક કર્યું મુ રીતિરે.

પાત્ર સર્વેની કાઠી અનિતો-પ્યારા હથ મહેર કરી આનરે.

ગરીબ દાશો વિનવે દ્વી કરન્નેડોરે,

આશા પુરી તેતો વિધ તોડીરે;

અમે તારો રસ્તો પકડ્યો છે ધોરી.

પ્યારા હથ૦

પ્રભુ તારી ગતિ અતિ ન્યારીરે;

મતિ ચાલે ન ગણના અમારૂંરે.

પામર જનો સર્વે વદેછે આ વાણી.

પ્યારા હથ૦

મોટા મોટા તુજથી ગયા હારીરે;

તેથી અમારી શક્તિ નથી બારીરે;

મતિ આપી અમને કર્યા આબારી.

પ્યારા હથ૦

હ્યા સિંધુ દૈવ બહુએ અમરે,

સાથે મળિ સર્વે ગાયા તમનેરે;

સૂખી કરે સર્વે આનંદ અમને.

પ્યારા હથ૦

પૂરો ખેલ પ્રીતે કર્યો આનંદે,

સર્વે સોખી સન્નનને કાનંદે;

તેમાં દોષ નેચંકરનો કરન્ને પ્રાનં.

પ્યારા હથ૦

કર્તા.

અંતર બહાર લાપિકા ફોહરા.

જપું સદા જગદીશ્વરા, હું જોડીને હાથ;
 યથા શક્તિથી મેં રચ્યો, અંગદનો સંવાદ.
 શંપૂરણ કરવા મને, મિત્રે કરી ફરમાસ;
 કરી પદ્ય મન પ્રીતથી, પૂરી તેની આશ.
 રૂણ રહેશે રામનું, જાણિ ક્યું આ કામ;
 જાગવળે નિજ નામને, તો કરશે સુભ કામ.
 નીવાસ મારો કહું હવે, વાંચો શોખી જન;
 જયશંકર જાની તાણું, રચંબાપૂર વતન.

જે० આ० જાની.

જાહેર ખબર.

“સિતાસ્તવ્યંરે અને ધનુષભંગ આખ્યાન” એવા નામનું
 મેં ગાયનરૂપી નાટક જુદા જુદા રામમાં રચી એક ફરમાનું
 તૈયાર કર્યું છે, તે જે કોઈને છપાવી બહાર પાડવા ધરાદો
 રહેતો હોય, તો તે બાબત મને લખી ખુલાસા માગવા.
 એજ અરજ તા.૧—૧૦—૮૨ મુ. સલાયા ખંદર સ્કુલ.

જયશંકર આણંદજી જાની

મુખ્ય આસિરદેહ.

સલાયા સ્કુલ.

સૂચના.

કાઠીઆવાડ રાજાકાની કવિતારૂપ ભૂગોળ.—કિંમત
રોડ આનો.

મધુકૈટભ અને મહિષાશુર વધ નાટક—હાર્ય, વિર,
અને કર્ણા રસથી ભરપૂર. કિંમત. ત્રણ આના.

ઉપરની ચોપડીઓ મારી આગળથી રોકડી કિંમતે વે-
ચાતી મળશે—દશથી વધુ નકલ ખરીદનારને પોસ્ટખર્ચ
અમે આપશું. જોઈએ તો મંગાવી લેજો છ એજ અરજ.

સલાયા બંદર સ્કુલ. (જયશંકર આનંદજી જાની,
તા. ૧—૧૦—૮૨.) ગ્રંથકર્તા.

જાહેર ખબર.

આ ગાયતથી જરૂર આપેરો નાચે લખેલ ઠેકાણેથી
રોકડી કિંમતે વેચાતો મળશે. ટપાલનો અર્ધોઆનો વધારે
પડશે જોઈએ તો મંગાવી લેશો.

ઠેકાણાં.

જીનાગઢ—મારી પાસેથી.

સલાયાબંદર—જયશંકરે આણંદજી જાની સં ગુઠ નિશા-
જના મુખ્ય શિક્ષક પાસેથી.

ભાવનગર—પ્રાનાચંદ તેજા બુક્સેતરે ઠે. નવી કાપડખજાર.

અમદાવાદ—જગજીવનદાસ દલપતરામ બુક્સેતરે ત્રણદર-
વાળા પાસે.

ખોરસદ—શાસ્ત્રી ત્રીભોવનદાસ દલપતરામ ઠે. લુહારવાડા
આગળ અમૃતસાગરના કર્તા પાસેથી.

સુરત—કરસનદાસ નારણદાસ ઠે. નાણાવટ ખજારમાં.

મુંબઈ—જહાંગીરજી પેસ્તનજી કરાણી ઠે. કોટમાં પારસી
ખજારે સ્ક્રીટ નંબર ૧૮ તાળા મકાનમાં.

શેઠ ગોવિંદજી વી. નાનજી,

સંસ્થાન જીનાગઢ બુક્સેતરે.

ઠે. જાયાખજાર.

